POLITISK KRONIK

UDLANDET

Januar 1956

1. – Saars tre tysksindede partier danner koalitionsregering under ledelse af Den kristeligdemokratiske Unions formand, Hubert Ney.

Det sudanske parlament modtager Storbritanniens og Ægyptens anerkendelse af Sudans uafhængighed og suverænitet. Også USA m. fl. har anerkendt Sudan. USSR anerkender 3. jan. – 22. Sudans udenrigsminister Moubarak Zarrouk udtaler, at den offentlige mening i landet modsætter sig deltagelse i militære alliancer, også den ægyptisk-syrisk-saudiarabiske.

2. – Ved valgene til den franske nationalforsamling går kommunisterne frem fra 98 til 150 mandater. Det nye poujadistiske parti får 52 mandater. (Se iøvrigt artiklen i dette hefte af »Økonomi og Politik«, s. 3–23.)

5. – Efter præsident Titos besøg i Ægypten udsendes jugoslavisk-ægyptisk kommuniqué, der bl. a. vender sig mod pagter og militærblokke, erklærer sig enig i Bandung-principperne og forudser udvidet handelsmæssigt og økonomisk samarbejde mellem Jugoslavien og Ægypten.

7. – Jordans regeringschef Ibrahim Hashem indgiver regeringens afskedsbegæring. Der er proklameret generalstrejke i Amman, og store demonstrationer vender sig mod Bagdadpagten. – 9. dannes ny regering under fhv. udenrigsminister Samir el-Rifai, der erklærer, at han ikke agter at føre Jordan ind i nye pagter, men vil styrke forbindelserne med andre arabiske stater. – 11. Et saudiarabisk-syrisk-ægyptisk memorandum tilbyder Jordan økonomisk bistand til erstatning for den engelske støtte.

9. – I Washington undertegnes en venskabstraktat mellem Costa Rica og Nicaragua, hvorved der bringes en ende på gnidningerne mellem de to lande.

Præsident Eisenhower fremlægger et budskab om landbruget for kongressen. Det indeholder et program, der skal formindske overskudsproduktionen ved oprettelse af en såkaldt jordbank.

10. – Den australske premierminister Menzies omdanner sin regering og indfører efter engelsk mønster en deling mellem en mindre kreds af kabinetsministre (i alt 12) og en gruppe ministre uden for kabinettet.

11. – Udenrigsminister Dulles erklærer i interview i »Life«, at USA i de sidste tre år i tre tilfælde har været på randen af krig, men at faren afværgedes ved, at Dulles lod USSR og Kina underrette om, at USA ville anvende taktiske atomvåben mod kinesiske baser. Interviewet kritiseres bl. a. af den demokratiske præsidentkandidat i 1952, Adlai Stevenson, 14. jan.

13. – Der undertegnes en jugoslavisk-sovjetisk overenskomst om teknisk bistand fra USSR til Jugoslavien og om en 10-års kredit til et ikke-angivet beløb.

14. – Den spanske regering meddeler, at den vil medvirke til selvstyre for Spansk Marokko. – 29. bemyndiger regeringen højkommissæren i Spansk Marokko til efterhånden at lade det marokkanske kabinet varetage indre forvaltningsforhold.

15. – Forslaget til den 6. sovjetiske femårsplan, der skal forelægges kommunistpartiets kongres, regner med forøgelse af sværindustriproduktionen med 70 % og af forbrugsvarer med 60 %.

16. – Ministerpræsident Bulganin erklærer, at USSR er villig til at oprette diplomatiske forbindelser med de af de latin-amerikanske stater, med hvilke Sovjetunionen ikke allerede har sådanne relationer. USSR er også indstillet på en forøgelse af handelen med Latinamerika.

Den ægyptiske regeringschef oberst Nasser offentliggør et forfatningsudkast, der skal til folkeafstemning 26. juni 1956.

Indonesien afbryder forhandlingerne med Holland om de politiske og økonomiske forbindelser mellem de to lande.

Voldsomme uroligheder udbryder i Bombay, efter at premierminister Nehru har meddelt, at byen i forvaltningsmæssig henseende skal sortere direkte under centralregeringen. – 22. har urolighederne kostet 65 menneskeliv.

18. – Det østtyske folkekammer vedtager lovforslag om oprettelse af østtysk hær.

19. – FN's sikkerhedsråd vedtager enstemmigt en let revideret udgave af et d. 12. jan. fremsat vestmagtforslag, indeholdende en fordømmelse af et israelsk angreb på syriske grænseposter 11. dec. 1955.

Den engelske regering hævder i hvidbog om eksporten af militært overskudsmateriel til Mellemøsten, at områdets militære styrkeforhold ikke er ændret ved salget.

20. – Et fælleskommuniqué fra Liberias regering og en sovjetisk delegation meddeler, at de to lande vil udveksle ambassadører.

24. – Finlands landbrugsorganisationer beslutter at forhøje priserne på landbrugsvarer. – 25. meddeler de socialdemokratiske ministre i koalitionsregeringen, at grundlaget for samarbejdet mellem socialdemokrater og agrarpartiet er fjernet ved prisforhøjelserne. Næste dag indgiver de afskedsbegæring til statsminister Kekkonen, der demissionerer d. 27. jan.

25. – Præsident Eisenhower modtager brev fra ministerpræsident Bulganin, der foreslår afsluttelse af venskabs- og samarbejdsoverenskomst mellem USSR og USA. Dette afslår Eisenhower d. 28. jan.

26. – Repræsentanter for Finland og USSR undertegner i Helsinki protokollen om overladelse af Porkala til Finland. Samme dag rykker finske tropper ind i området.

27. – I et memorandum til England og USA om forholdene i Mellemøsten erindrer den franske regering om, at den modsatte sig oprettelsen af Bagdadpagten, og nu er modstander af dens udvidelse.

Et møde i Warszawapagtens militærudvalg åbnes i Prag. Næste dag meddeler et kommuniqué, at dele af Østtysklands nye hær (se 18.1.56) skal underlægges pagtens enhedskommando, og at den østtyske forsvarsminister Willi Stoph vil blive viceoverstbefalende i enhedskommandoen.

31. – Guy Mollet danner fransk regering især bestående af socialister og radikale. Pierre Mendès-France bliver minister uden porteføljе.

Februar 1956

1. – Ministerpræsident Bulganin udtaler i brev til præsident Eisenhower, at FN-chartret ikke kan blive effektivt, før USA og USSR har ordnet deres forbindelser.

Den sovjetiske indenrigsminister S. Kruglov erstattes med N. P. Dudorov.

Det oplyses, at Den sydafrikanske Union har anmodet Sovjetunionen om at nedlægge sin konsulatsrepræsentation i unionen, fordi konsulatet har forbindelse med samfundsomstyrtende elementer, især blandt bantubefolkningen og inderne.

4. – Den franske premierminister Guy Mollet erklærer, at hans politik tilsigter ligestilling for franskmænd og arabere i Algier. Frie valg skal afholdes, så snart ordenen er genoprettet. – 6. ankommer Mollet til Algier og mødes af en fjendtlig demonstration, arrangeret af franske kolonister. Demonstrationen gælder også den nyudnævnte ministerresident i Algier, general Catroux. Mollet meddeler samme dag, at Catroux har anmodet om og fået sin afsked. – 9. udnævnes finansminister Robert Lacoste til hans efterfølger. – 28. udtaler Mollet, at Algier er uløseligt forbundet med Frankrig.

6. – Sikkerhedsrådet anbefaler optagelse af Sudan i FN.

8. – Den engelske koloniminister Lennox-Boyd og Den malayiske Federations premierminister Abdul Rahman undertegner en rapport, hvorefter federationen i august 1957 skal opnå fuldt selvstyre indenfor det britiske statssamfunds rammer.

9. – Den internationale genopbygningsbank vil bidrage til finansieringen af en nildæmning med 200 mill. dollars.

10. – Det japanske parlament vedtager enstemmigt en resolution, der ønsker forbud mod forsøg med kernevåben.

11. – Ved en folkeafstemning på Malta 11. og 12. om øens eventuelle nærmere tilknytning til England går 74,8 % af de afgivne stemmer ind for forslaget.

De to engelske diplomater Guy Burgess og Donald MacLean, der forsvandt i 1951, giver et presseinterview i Moskva, hvori de erklærer, at deres rejse til USSR skyldtes ønske om at arbejde for bedre forståelse mellem USSR og Vesten.

13. – Det sovjetiske udenrigsministerium erklærer, at Mellemostens forhold står i direkte forbindelse med USSRs sikkerhed, og at alle handlinger, der medfører øget spænding i området, må vække sovjetregeringens ængstelse.

Indonesiens regering beslutter med øjeblikkelig virkning at opsige overenskomsten af 1949 om union mellem Indonesien og Holland.

14. – Ved åbningen af det sovjetiske kommunistpartis 20. kongres erklærer partisekretær Khrushchev i centralkomiteens beretning, at tesen om krigens uundgåelighed, så længe imperialismen eksisterer, ikke længere er gyldig. Kommunismens sejr skal baseres på den socialistiske produktionsform. Der findes mange veje til socialismen, herunder også den parlamentariske. Krushchev udtaler også, at det leninske princip om partiets kollektive ledelse tidligere ofte var blevet krænket, men nu respekteres. – 16. udtaler første viceregeringschef Mikojan, at partiet i 20 år har savnet kollektiv ledelse, mens en persondyrkelse florerede. Mikojan kritiserer Stalins skrift »Socialismens økonomiske Problemer i Sovjetunionen« og han efterlyser en ny partihistorie. – 18. meddeler forsvarsminister Sjukov, at USSR er i besiddelse af kernevåben, der kan nå USAs område. Udenrigsminister Molotov siger, at udenrigsministeriet har begået visse fejltagelser og bl.a. undervurderet den internationale arbejderbevægelse, fredsbevægelsen og kolonifrihedsbevægelser. – 24. holder Krushchev, ifølge New York Times 16. marts, møde for de sovjetiske kongresdeltagere og giver opsigtsvækkende oplysninger om Stalins gerninger.

15. – Den finske statsminister Kekkonen, Agrarpartiet, vælges til præsident med 151 stemmer mod socialdemokraten Fagerholms 149. – 17. anmoder Kekkonen Fagerholm om at danne ny regering.

Udenrigsminister Dulles erklærer, at USA fortsat ønsker tilbagegivelse af fuld suverænitet og selvstyre til de baltiske lande.

Den israelske regeringschef Ben Gurion meddeler, at Israel indtil videre vil undlade at iværksætte arbejde ved den israelsk-syriske grænse med afledningen af Jordans vand.

17. – Den engelske finansminister MacMillan meddeler i underhuset, at der vil blive iværksat yderligere foranstaltninger til bekæmpelse af inflationstendenserne og forbedring af betalingsbalancen.

18. – USSR foreslår i note til England, at der indkaldes en international konference til drøftelse af situationen i Viet-nam.

Peking radio meddeler, at Kina og Kambodia har undertegnet en deklaration, bygget på Bandung-principperne.

19. – USSRs, Italiens, Bulgariens, Finlands og Polens kommunistpartier tilkendegiver i det polske kommunistpartis organ Trybuna Ludu, at Kominterns ophævelse i 1938 af det polske kommunistparti var begrundet med falske beviser.

20. – Landdagen i Nordrhein-Westphalen styrter den kristelig-demokratiske Karl Arnolds ministerium, hvorved forbundsregeringen mister sit to trediedeles flertal i forbundsrådet. Den nye regeringschef er socialdemokrat. Ministerstormens ophavsmænd var de frie demokraters partiafdeling i Nordrhein-Westphalen, der hidtil havde samarbejdet med de kristelige demokrater.

21. – Østrigs regering meddeler, at landet vil tilslutte sig Europarådet.

22. – Præsident Eisenhower bemyndiger den amerikanske atomkraftkommission til at stille 40.000 kg uran til rådighed for salg eller udlejning hjemme og ude til fredeligt brug, dog ikke til lande, der selv producerer uran, eller til USSR og sovjetiske vasalstater.

Ved de fransk-marokkanske forhandlinger om Marokkos status erklærer Marokkos regeringschef Si Bekkai, at Marokko bør nyde en suveræn stats rettigheder m.h.t. forsvar, sikkerhed og diplomati. Næste dag udtaler udenrigsminister Pineau, at der ikke, som ønsket af marokkanerne, kan blive tale om ophævelse af den fransk-marokkanske traktat af 1912 uden det franske parlaments samtykke.

23. – 16 medlemmer af Tysklands Frie demokratiske Parti forlader partigruppen i forbundsdagen bl.a. med henvisning til ministerstormen i Nordrhein-Westphalen 20. feb.

Den engelske koloniminister Lennox-Boyd og repræsentanter for en række vestindiske øer undertegner rapport om oprettelse af karaibisk federation inden for det britiske statssamfund.

27. – Repræsentanter for bl.a. USA, USSR, England og Canada indleder konference i Washington om oprettelse af et internationalt organ for atomkraftens fredelige anvendelse.

Den sydafrikanske Unions parlaments to kamre vedtager med de nødvendige to trediedeles majoritet en lov, der overfører Kapprovinsens farvede vælgere til særlige valglister og fratager domstolene retten til at prøve parlamentslove.

28. – Den finske arbejdsgiverforening afslår arbejderkrav om lønforhøjelse. Næste dag afbrydes forhandlingerne mellem arbejdsgivere og fagforbund, hvorefter fagforbundene erklærer, at generalstrejke vil blive iværksat d. 1. marts.

En provisorisk regering for »Republikken Formosa« oprettes i Tokio. Den vender sig på racemæssigt grundlag mod såvel Chiang-Kai-Cheks nuværende nationalkinesiske regering på Formosa som den kommunistiske kinesiske regering i Peking.

29. – Præsident Eisenhower meddeler, at han vil lade sig genopstille som republikansk præsidentkandidat.

Den nye græske regering, der ledes af den hidtidige regeringschef Constantine Karamanlis, og som udelukkende består af medlemmer af Den nationale radikale Union aflægger ed til kong Paul.

Lederen af Tysklands Frie demokratiske Parti, Thomas Dehler, kræver nye forhandlinger med USSR om Tysklands genforening. Forhandlingerne skal dog først finde sted, når der er indhentet oplysning om vestmagternes opfattelse.

Den italienske præsident Gronchi erklærer i den amerikanske kongres, at der er behov for nye samarbejdsformer i den vestlige verden som supplement til de nuværende militæralliancer. Samarbejdet bør også omfatte politiske, sociale og økonomiske områder.

Den tunesiske regeringschef Tahar ben Ammar kræver ved de fransk-tunesiske forhandlinger fuld tunesisk selvstændighed og ophævelse af protektoratsaftalen af 1881. Udenrigsminister Pineau erklærer, at traktaten ikke kan ophæves uden det franske parlaments godkendelse.

Marts 1956

1. – Generalstrejke begynder i Finland. Samtidig indleder landbruget leverandørstrejke. – 3. marts dannes ny regering under socialdemokraten Karl August Fagerholm, bestående af repræsentanter for socialdemokratiet, agrarerne, Det finske folkeparti og Det svenske Folkeparti. Landbruget afblæser leverandørstrejken. – 19. indstilles generalstrejken, efter at en overenskomst er opnået. – 23. får regeringen tillidsvotum for sin holdning under strejken.

•

2. – Den franske udenrigsminister Pineau udtaler, at vestmagterne bør revidere deres udenrigspolitik ud fra en forståelse af, at sikkerhedsspørgsmålet ikke er det eneste problem.

Pineau og den marokkanske regeringschef Si Bekkai underskriver deklaration, der bl.a. siger, at traktaten af 1912 ikke længere er normgivende for de fransk-marokkanske forbindelser, og at de kommende forhandlinger skal føres mellem »de to suveræne og ligeberettigede stater Frankrig og Marokko«.

Kong Hussein af Jordan afskediger chefen for Den arabiske Legion, den engelske generalløjtnant John Bagot Glubb (Glubb Pasha). Næste dag lover regeringen at opfylde sine forpligtelser efter den engelsk-jordanske traktat af 1948. – 9. afslår kong Hussein en indbydelse til at deltage i den saudiarabisk-syrisk-ægyptiske konference i Cairo. – 14. mødes kong Hussein med kong Faisal af Iraq ved grænsen. – 19. meddeles det, at kong Hussein snart vil aflægge besøg i Saudi-Arabien, Syrien og Ægypten. – 29. oplyses det, at Jordan har afslået det saudiarabisk-syrisk-ægyptiske hjælpetilbud (se under 7/1).

Pakistan proklameres som en islamisk republik.

4. – Den franske ministerpræsident Guy Mollet erklærer, at faren for en verdenskonflikt er blevet mindre efter ændringen i den sovjetiske politik.

Ved valgene i Baden-Württemberg går Den kristelig-demokratiske Union lidt frem, socialdemokraterne og De frie Demokrater lidt tilbage.

Valgene til Sydviet-nams nationalforsamling giver præsident Ngo Dinh Diems parti, Den nationale Revolutionsbevægelse, 66 af de 123 mandater. – 8. opsiger den nyvalgte nationalforsamling Geneveaftalerne af 1954 om Indokina.

5. – Den spanske udenrigsminister Artajo oplyser, at Spanien og Spansk Marokko skal forhandle om marokkansk selvstændighed, så snart de fransk-marokkanske forhandlinger er afsluttede. – 7. udtrykker sultanen af Marokko, ben Yussef, sit ønske om sammenslutning af hele Marokko. – 13. indbydes ben Yussef til besøg i Madrid.

6. – En konference mellem den ægyptiske regeringschef Nasser, Syriens præsident el Kuwatly og kong Saud af Saudi-Arabien indledes i Cairo. I et kommuniqué 12. marts meddeles det bl.a., at planer skal udarbejdes til koordinering af arabisk forsvar mod Israel.

9. – Cyperns generalguvernør, Harding, lader lederen af den cypriotiske Enosis-bevægelse, ærkebiskop Makarios deportere til øen Mahé i Seychellerne i Det indiske Ocean. – 10. protesterer Grækenland i note til FNs generalsekretær, Dag Hammarskjöld. Den græske regeringschef Karamanlis henstiller til USA at gribe ind. – 13. udtrykker den amerikanske ambassadør i Grækenland, Cannon, sin regerings deltagelse i anledning af begivenhederne på Cypern og erklærer, at deportationen er sket uden amerikansk vidende. Han fremhæver den græske regerings værdige og statskloge holdning i sagen. Samme dag anmoder den engelske ambassador i Washington, Makins, om en forklaring på Cannons udtalelser. Det amerikanske udenrigsministerium erklærer derefter, at USA ikke er part i sagen. Grækenland kræver Cypern på dagsordenen for FN-generalforsamlingen i efteråret 1956. – 15. udtaler den græske regering i deklaration sit håb om, at forhandlingerne om Cypern kan genoptages, hvis Makarios vender tilbage til øen. Deklarationen forventer »en virkelig manifestation af USAs uro«.

12. – Den franske regering vinder fire tillidsafstemninger i nationalforsamlingen om særlige beføjelser i Algier. – 16. godkendes fuldmagterne af Republikkens Råd. – 23. udsteder regeringen en række dekreter for Algier, bl.a. om jordreformer.

Det polske kommunistpartis førstesekretær Boleslaw Bierut dør. Han var Polens præsident 1947–52 og regeringschef 1952–54.

13. – Sudan og USSR indgår overenskomst om udveksling af ambassadører.

15. – Den ægyptiske regeringschef, oberst Nasser, udtaler at Israel er den vigtigste hindring for virkelig venskabelige forhold mellem USA og den arabiske verden. USA understøtter i virkeligheden kolonialismen, siger Nasser.

17. – Ifølge oplysninger, der er nået frem til Wien og Washington, skal der have fundet demonstrationer og uroligheder sted i Georgiens hovedstad Tiflis i anledning af angrebene på den georgisk fødte Stalin.

20. – Den franske udenrigsminister Pineau og den tunesiske regeringschef Tahar ben Ammar undertegner protokol, hvori Frankrig anerkender Tunis' selvstændighed og erklærer, at traktaten af 1881 ikke længere er bestemmende for de fransk-tunesiske forbindelser. Heraf følger Tunis' ret til at føre selvstændig udenrigspolitik samt oprette politi og hær.

Ala Sastroamidjojo danner ny indonesisk regering uden kommunistisk deltagelse.

21. – Det italienske deputeretkammer genindfører forholdstalsvalgmåden i Italien.

23. – Det islandske Fremskridtsparti lader sine tre ministre forlade regeringen, fordi partiet i modsætning til koalitionspartneren, Selvstændighedspartiet, ønsker aftalen om amerikansk flyverstationering i Keflavik revideret. – 27. indgiver regeringen sin afskedsbegæring. Næste dag vedtager Altinget mod Selvstændighedspartiets stemmer en resolution med krav om revision af forsvarsaftalen af 1951 med USA og om rømning af Keflavik.

Det britiske udenrigsministerium meddeler, at England har en plan færdig til hurtig militær aktion i tilfælde af krig mellem Israel og de arabiske stater.

Udenrigsminister Molotov tilbyder Pakistans chargé d'affaires i Moskva økonomisk hjælp fra USSR til Pakistan.

25. – Ved valgene til Tunis' grundlovgivende forsamling får Den nationale Front, der består af Neo Destour-partiet med tilsluttede grupper, samtlige 98 mandater. Oppositionen bortset fra kommunisterne, opstillede ingen kandidater, men opfordrede sine tilhængere til at boycotte valgene.

26. – I en artikel i Pravda udtrykkes agtelse for Sveriges konsekvente neutralitetsprincip. Det hedder i artiklen, at neutralitetsideens popularitet er i vækst i Danmark og Norge.

29. – Den ungarske radio meddeler, at kommunistpartiets førstesekretær Matyas Rakosi i en tale har udtalt, at fhv. udenrigsminister Laszlo Rajk, der henrettedes i 1949, domtes med urette og på foranledning af Beria.

En svensk delegation med statsminister Erlander i spidsen ankommer til Moskva.

Den arabiske Ligas råd udtaler sin støtte til Algiers kamp mod Frankrig.

DANMARK

Januar 1956

3. – Vestre Landsret omstøder en underretsdom, hvorefter afdøde udenrigsminister P. Munchs private optegnelser i Rigsarkivet skulle udleveres til brug for adjunkt Jan Galster i hans bestræbelser for at føre sandhedsbevis for sine beskyldninger mod den daværende regering for dens handlinger forud for 9. april 1940.

6. – Et ministerielt udvalg foreslår udvidet kontrol med levnedsmidler.

11. – Det nordiske økonomiske samarbejdsudvalg offentliggør en beretning om arbejdet i udvalget og i de af dette nedsatte specialudvalg siden Harpsundmødet i efteråret 1954. Beretningen indeholder forslag om nordisk fællesmarked, herunder fælles nordiske toldsatser, for varegrupper, der omfatter ca. 45% af den nordiske samhandel. Beretningen vil blive forelagt for Nordisk Råd i rådets forestående samling i København, medens udvalget fortsætter arbejdet på andre vareområder. Målet er en samlet plan for et fælles marked for ca. 70% af den internordiske handel, hvilket er en betingelse for, at toldunionen kan opnå GATT's godkendelse.

13. – På et møde af 400 repræsentanter for kommunalbestyrelserne i hovedstadsområdet vedtages det at oprette et hovedstadsråd på 36 medlemmer, nemlig 7 fra Københavns kommune, 2 fra Frederiksberg, 3 fra Københavns amtsråd og en fra hver af de 24 kommuner, der hører til byudviklingsområdet.

16. – I »Arbejdsgiveren« anfører direktør Allan Rise som argument mod det radikale forslag om tvungen voldgift, at staten vil stå magtesløs over for ulovlige strejker, der iværksættes som protest mod voldgiftsrettens kendelser.

»Arbejdsgiveren« skriver iøvrigt om arbejdernes overenskomstkrav, at de indenfor så vigtige områder som jernindustrien, byggefagene, handels- og kontorfagene, for de kvindelige arbejdere og for arbejdsmændene går ud på en gnstl. forhøjelse af lønniveauet med 20%.

18. – I et møde i det udenrigspolitiske nævn drøftes bl. a. udviklingen i det mellemste Østen, herunder særlig forholdet mellem Israel og de arabiske stater. Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen udtaler, at regeringen stadig følger situationen med den største opmærksomhed.

Finansminister Kampmann fremsætter forslag om forhøjelse af tekstiltoldsatserne i forbindelse med overgang fra vægttold til værditold. Merindtægten for Statskassen anslås til 30 mill. kr. årligt. Finansministeren meddeler, at regeringen vil foreslå den såkaldte deponeringsordning for tekstilvarer ophævet samtidig med, at de forhøjede toldsatser træder i kraft.

18. – Trafikminister Kai Lindberg fremsætter forslag om støtte til privatbanerne, dels ved at staten overtager 85% af udgifterne til reguleringstillæg til pensionister under forudsætning af, at kommunerne overtager de resterende 15%, dels ved statsstøtte til fortsat modernisering.

På kommunisternes vegne fremsætter Alfred Jensen forslag om at lempe arbejdsløshedsforsikringslovens betingelser for at opnå huslejehjælp.

Repræsentanter for mejeribrugets hovedorganisationer i Danmark, Finland, Norge og Sverige vedtager på et møde i Århus at gøre de respektive landes myndigheder opmærksom på de farlige økonomiske konsekvenser, som den amerikanske prispolitik kan få for de nordiske landes mælkeproducenter.

Danske Arkitekters Landsforbund har besluttet at anlægge sag for æresfornærmelse mod finansudvalgets formand, Jensen-Broby, der i et radiointerview har betegnet arkitekterne som »næsten en slags snyltere«.

19. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme. Forslaget følger ikke grundskyldskommissionens forslag om at inddrage de bestående grundværdier, men indfører en grundværdistigningsskyld på 4 pct. årlig af den grundværdistigning, der konstateres efter den 11. alm. vurdering pr. 1. oktober 1956. En- og to-familieshuse skal dog fritages for skat af de første 6.000 kr.'s grundværdistigning, sålænge de ikke skifter ejer. Iøvrigt bestemmer forslaget, at der som hidtil skal opkræves en grundskyld til staten på 6 promille af grundværdien efter fradrag for forbedringer, og at den ejendoms (bygnings) skyld, der påhviler de enkelte ejendomme, skal fikseres og fra og med den 12. alm. vurdering nedskrives med $^1/_{10}$ ved hver alm. vurdering.

Økonomi- og arbejdsminister Krag fremsætter forslag til ny lærlingelov. Forslaget bevarer mesterlæresystemet som basis for lærlingeuddannelsen; dog skal uddannelsen under visse betingelser kunne finde sted på værkstedsskoler. I overensstemmelse med lærlingekommissionens flertal foreslås i løbet af 8 år indført obligatorisk dagskoleundervisning, medens kommissionsflertallets forslag om forbud mod kollektive aftaler om begrænsning af lærlingeantallet ikke er medtaget i lovforslaget.

I folketingsudvalget om skattereformen fremsætter de radikale medlemmer forslag om en forenkling af skatteudskrivningen ved at afskaffe erhvervsskatten og skatten til den fælleskommunale udligningsfond. De foreslår desuden, at der ved opgørelsen af den skattepligtige indtægt gives adgang til at reducere en merindtægt med en trediedel.

20. – Socialminister Strøm fremsætter forslag om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede og indenrigsminister Carl Petersen forslag om forhøjelse af Frederiksberg og Gentofte kommuners udligningstilsvar til Københavns kommune. Endvidere fremsætter Oluf Pedersen (rf.) forslag til lov om jordrente til staten, i det væsentlige overensstemmende med det i grundskyldskommissionen udarbejdede forslag.

Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om afgifter af gevinster ved lotterispil m. v.

Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse konstaterer, at den sidste tids økonomiske udvikling ikke kan motivere en ændring i arbejdsgivernes afvisende holdning over for arbejdernes krav om generelle lønforhøjelser og arbejdstidsforkortning.

25. – Folketinget foretager 1. behandling af tekstiltoldforslaget, der anbefales af ordførerne for s. og k. f., men afvises fra de øvrige partiers side. De konservatives ordfører, Poul Møller, udtaler, at hans parti vil arbejde for, at provenuet af toldforhøjelsen bliver anvendt til nedsættelse af tøjskatten.

25. – Ingmar Wagner (k.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af de værnepligtiges forhold.

Arbejdsmarkedskommissionen af 1949 afgiver betænkning om de store fødselsårgange med særligt henblik på uddannelsesproblemerne.

26. – Den danske ambassadør i London aflægger besøg hos viceudenrigsminister Anthony Nutting. Det danske udenrigsministerium oplyser, at ambassadøren tidligere er blevet anmodet om at indhente orientering om det officielle engelske syn på de mellemøstlige problemer.

Justitsminister Hans Hækkerup fremsætter forslag om at ændre straffeloven, således at prøveløsladelse kan finde sted, når fangen har udstået halvdelen af straffetiden, dog mindst 4 måneder (hidtil to trediedele af straffetiden, dog mindst 9 måneder).

Ved folketingets 1. behandling af forslag til lov om lærlingeforholdet drejer debatten sig for en stor del om de kollektive aftaler om begrænsning af lærlingeantallet, som ordførerne for v. k.f., r.v. og r.f. ønsker forbudt.

27. – Nordisk Råds 4. session åbnes på Christiansborg af den afgående præsident, professor Bertil Ohlin, Sverige, der indleder med at byde Finland velkommen i rådet. Til præsident vælges fhv. statsminister Erik Eriksen, Danmark, til vicepræsidenter formanden for

den finske rigsdag K. A. Fagerholm, altingsmand Sigundur Bjarnason, Island, stortingsmand Nils Hønsvald, Norge, og professor Bertil Ohlin, Sverige.

Den dansk-svenske vareudvekslingsaftale forlænges for et år indtil 1. februar 1957.

28. – I Nordisk Råds plenarmøde oversendes de 87 sager, der er opført på rådets sagliste, til videre behandling i udvalg, i de fleste tilfælde uden debat. Økonomi- og arbejdsminister Krag forelægger den foreløbige beretning fra ekspertudvalget om fælles nordisk varemarked (se 11/1) og finansminister Kampmann beretning om samarbejde mellem de nordiske lande om brug af atomenergi til fredelige formål, derunder oprettelse af et fælles nordisk institut for teoretisk atomfysik i København.

Lagmand Kr. Djurhuus bebuder i lagtinget forhandlinger med England om udvidelse af tremilegrænsen for det færøske fiskeri.

31. – Regeringen nedsætter en atomenergikommission på 24 medlemmer og et udvalg på 10 medlemmer, bestående af høje embedsmænd fra de fagministerier, hvis forretningsområder berøres af atomenergikommissionens virksomhed.

Formanden for smedeforbundet, folketingsmand Hans Rasmussen, skriver om forslaget om tvungen voldgift, at folketinget ingen midler har til at få en sådan lovgivning respekteret, da man ikke kan arrestere 700.000 lønarbejdere.

Februar 1956

2. – Nordisk Råds plenarforsamling påbegynder behandlingen af det økonomiske udvalgs indstilling angående et fælles nordisk varemarked. Udvalgets flertal tilråder, at arbejdet i det nordiske økonomiske samarbejdsudvalg videreføres efter de i beretningen (se 11/1) angivne retningslinier. Et mindretal, de norske medlemmer af udvalget udenfor arbejderpartiet, vil ikke modsætte sig, at arbejdet videreføres og tilendebringes, men ønsker samtidig at udtale, at de undersøgelser, der hidtil er blevet udført, bestyrker den opfattelse, at et fælles nordisk marked vil føre til større ulemper end fordele for Norge.

3. – Nordisk Råds 4. session slutter, efter at der er vedtaget ialt 21 rekommandationer til regeringerne. Under den fortsatte debat om et fælles nordisk varemarked, der ender med, at det økonomiske udvalgs indstilling tages til efterretning, udtaler Bertel Dahlgaard, at det sikkert vil findes rimeligt, at det danske landbrug får adgang til at supplere de to andre landes forsyninger, når deres eget landbrug ikke kan tilfredsstille behovet.

6. – Udvalget om værdifaste obligationer foreslår i sin betænkning, at såvel sparekasser som pensionskasser og forsikringsselskaber får adgang til at placere en del af deres midler i aktier.

7. – Udenrigsministeriet meddeler, at der under forhandlinger mellem en dansk og en britisk delegation om betingelserne for den danske eksport af bacon til Storbritannien efter udløbet af langtidskontrakten den 30. september fra britisk side er fremsat et konkret forslag. Dette forslag vil blive overvejet af de danske landbrugsorganisationer og derefter forelagt den danske regering, som så vil underrette den britiske regering om sin stilling til forslaget.

Finansminister Kampmann fremsætter forslag til revision af motorafgifterne. Benzinafgiften foreslås nedsat med 5 øre til 51 øre pr l, medens vægtafgiften forhøjes, således at det samlede årsprovenu af omsætnings-, vægt- og benzinafgift – for 1956–57 anslået til 640 mill. kr. – ikke ændres.

Trafikminister Kai Lindberg fremsætter forslag om bestyrelsen af de offentlige veje og om tilskud til de offentlige veje. Ved det sidste forslag forlader man den nuværende tilstand, hvorefter alle motorafgifterne principielt skal gå til vejformål, idet det på hvert års finanslov skal bestemmes, hvor stor en del af motorafgifterne der skal overføres til vejfonden.

Undervisingsminister Bomholt fremsætter forslag om 2-årig biblioteksskoleundervisning for folkebibliotekarer i forbindelse med en nyordning af Danmarks biblioteksskole.

8. – I folketinget spørger Fanger (k.f.) indenrigsministeren, om han billiger, at Århus kommune har afskediget en funktionær (fru Agnete Hansen), der nægtede at indmelde sig i Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund. Indenrigsminister Carl Petersen udtaler, at han personlig finder opsigelsen uheldig, men ikke har lovhjemmel til at gribe ind, da statens tilsynspligt ikke omfatter det løst ansatte personale.

9. – Socialminister Strøm fremsætter forslag om ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede, der i tiden 1. oktober–31. marts har været ledige i mindst 80 dage.

Folketinget afslutter 1. behandling af regeringsforslaget om beskatning til staten af faste ejendomme og af retsforbundets forslag om jordrente til staten. Ordførerne for v. og k.f. går imod forslaget om fuld grundstigningsskyld, og ordføreren for r.v. ønsker konjunkturtillæget til grundbeløbet, ud fra hvilket grundværdistigningen beregnes, bevaret, og gør sig til talsmand for, at merindtægten for statskassen anvendes til nedbringelse af skatter og afgifter på arbejdsskabte indtægter og formuer. Hans partifælle, Aage Fogh, erklærer sig for tilhænger af konjunkturtillægets bortfald og af, at al Danmarks jord kommer ind under jordrenteprincippet af 1919. Retsforbundets jordrenteforslag afvises af de andre partier med undtagelse af kommunisterne, hvis ordfører erklærer, at de stiller sig positivt til begge lovforslagene.

I Københavns borgerrepræsentations budgetudvalg er der opnået enighed mellem socialdemokrater og konservative om at nedsætte skatteudskrivningen i 1956–57 fra 130 til 127½% af grundbeløbet. Til gengæld forhøjes gas- og elektricitetstaksterne og vandafgifterne.

10. – Poul Sørensen (k.f.) fremsætter på venstres og konservatives vegne forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger mod organisationstvang.

13. – I et møde i atomenergikommissionen giver finansminister Kampmann en redegørelse for baggrunden for kommissionens oprettelse. Til formand for et forretningsudvalg på 7 medlemmer udpeges departementschef H. H. Koch.

14. – Handelsminister Lis Groes fremsætter forslag til lov om bybefolkningens forsyning med mælk og flode, der viderefører den gældende mælkeordning med enkelte ændringer, og forslag til lov om opfindelser vedrørende krigsmateriel. Dette forslag skal gøre det muligt for Danmark i lighed med andre NATO-lande at afslutte en overenskomst med U.S.A. om hemmeligholdelse af patenter på krigsmateriel.

16. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen tilkalder den amerikanske ambassadør og foreholder ham, at salget af smør fra de amerikanske overskudslagre har skadet afsætningen af dansk smør på de europæiske markeder. Efter dansk opfattelse lader den amerikanske fremgangsmåde sig vanskeligt forene med de af FAO udformede og af U.S.A. tiltrådte principper for eksport af overskudsvarer.

Ragnhild Andersen fremsætter på den kommunistiske gruppes vegne forslag om et særligt brændselstillæg til alders- og invaliderentenydere.

17. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen orienterer det udenrigspolitiske nævn om, hvilke spørgsmål der formentlig vil blive taget op til behandling under hans forestående besøg i Sovjetunionen. Han gør desuden nævnet bekendt med, at regeringen har rettet henvendelse til Sovjetregeringen om afslutning af en overenskomst om civil luftfart mellem de to lande.

Folketinget foretager 1. behandling af forslagene om ændringer i motorafgifts- og vejlovgivningen. Motorafgiftsforslagene får kun tilslutning fra den socialdemokratiske ordfører. Et hovedpunkt i oppositionens kritik er, at der i motorafgifter ikke bør opkræves mere end nødvendigt til vedligeholdelse og modernisering af vejene.

Udvalget til overvejelse af samarbejdet mellem de for den økonomiske politik bestemmende faktorer (se 14/12 1955) har meddelt finansministeren, at det ikke kan nå at afgive beretning til den fastsatte frist, 1. marts.

Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund protesterer i en fælles henvendelse til det pågældende folketingsudvalg mod det radikale forslag om tvungen voldgift. I henvendelsen peges bl. a. på faren for, at organisationernes forsøg på at få voldgiftskendelser respekteret vil bevirke, at de mister deres autoritet, således at der i stedet for lovlige arbejdskampe bliver tale om ulovlige strejker.

22. – Handelsminister Lis Groes fremsætter forslag om ændringer i beværterloven. Forslaget indeholder skærpede bestemmelser for marketenderier og forsamlingshuse og bestemmer, at betegnelsen »hotel« kun må anvendes af gæstgiverier, der opfylder visse krav.

Socialminister Strøm fremsætter forslag om særlige ydelser til alders- og invalidepensionister m. fl.

Trafikminister Kai Lindberg fremsætter forslag om ratifikation af en international overenskomst vedrørende dannelsen af et europæisk selskab til indkøb af jernbanemateriel.

Heising (s.) fremsætter på de 4 store partiers vegne forslag om nedsættelse af et udvalg på 17 medlemmer, som gennem finansministeren skal holde sig underrettet om atomenergikommissionens arbejde.

I anledning af 40 års dagen for partiets dannelse udgiver det konservative folkeparti en bog: »Til alle mænds tarv«. I et af bogens afsnit er folketingsgruppens nye formand, fhv. minister Aksel Møller, inde på muligheden af at stabilisere folkestyret gennem et samarbejde mellem det konservative folkeparti, venstre og det radikale venstre, sandsynligvis dog først efter et generationsskifte i det radikale venstres ledelse.

23. – Venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning om at henstille til regeringen ad lovgivningens vej at skabe sikkerhed for, at de i stat og kommune ansatte personer ikke udsættes for organisationstvang (om baggrunden se 8/2), er til 1. behandling. Forslaget møder kun ringe velvilje hos de øvrige partier og hos økonomi- og arbejdsminister Krag, der taler på regeringens vegne. Ordføreren for forslagsstillerne, Poul Sørensen (k. f.) accepterer et forslag af Bertel Dahlgaard (r. v.) om at nedsætte et udvalg, der ikke alene skal undersøge spørgsmålet om den enkeltes ret til at stå uden for en fagforening, men også fagforeningers og arbejdsgiverforeningers ret til ved flertalsbeslutning at disponere over et medlems kontingent til fordel for en politisk anskuelse, som ikke er hans. Under debatten spørger Oluf Pedersen (rf.), om det er rigtigt, at venstre og det konservative folkeparti i 1952 da der blev fremsat et lovforslag om toldforhøjelser, havde modtaget 400.000 kr. fra Industrirådet.

Centralorganisationen af metalarbejdere varsler strejke på 12 skibsværfter og større fabriker fra den 3. marts.

24. – Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt socialministerens forslag om ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløse.

Formanden for det konservative folkeparti, Halfdan Hendriksen, erklærer, at partiet aldrig har modtaget bidrag, hvortil der knyttedes vilkår af nogen art.

25. – Statsministeriet nedsætter et udvalg, der skal behandle spørgsmålet om offentlighed i den statslige og kommunale forvaltning samt spørgsmålet om revision af den gamle lov om erklæringers meddelelse til ansøgere og klagere. Formanden for kommissionen er højesteretsdommer Ernst Colov.

27. – De dansk-engelske forhandlinger i anledning af den engelske regerings beslutning om fra 1. oktober at indføre en værditold på 10 pct. på bacon fra ikke-britiske lande resulterer i, at der i London underskrives en protokol indeholdende visse tilsagn til Danmark. Den engelske regering forpligter sig til, såfremt forholdene på baconmarkedet i England skulle udvikle sig på en sådan måde, at der tilføjes danske producenter væsentlig skade, at forhandle med den danske regering om afhjælpende foranstaltninger. Hvis England skulle indføre kvantitative restriktioner overfor indførslen af dansk bacon eller statshandel, vil det suspendere tolden, så længe restriktionerne eller statshandelen er i kraft, og hvis en regulering af indførslen af bacon sker ved tildeling af individuelle kontingen-

ter, vil den engelske regering rådføre sig med den danske om valget af basisperiode og i det mindste tildele Danmark den procent, der er fastsat i handelsoverenskomsten af 1933 med senere ændringer, nemlig 70–75 pct. Disse tilsagn gælder for 4 år fra 1. oktober 1956; i dette tidsrum kan tolden på dansk bacon ikke overstige 10 pct. af værdien. Efter udløbet af denne periode kan ordningen bringes til ophør af en af regeringerne med 6 måneders varsel.

Den færøske eksportsammenslutning, Fóroya Sildsóla, oplyser, at russiske importører allerede har »følt sig for« med henblik på opkøb af 1956-produktionen af færøsk saltsild. I 1954 aftog russerne for henved 20 mill. kr. færøsk saltsild, men i 1955 lå eksporten til Rusland fuldkommen stille.

29. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag om ændring i lov om kirkers bestyrelse og lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde (se 29/11 1955) samt forslag om særlige ydelser til alders- og invalidepensionister m.fl. (se 22/2). Folketinget foretager derefter 1. behandling af venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg med henblik på revision af loven om ungdomsundervisning. Undervisningsminister Bomholt mener ikke, at kritikken af lovens administration er berettiget, men vil ikke afvise, at der nedsættes et udvalg.

Forligsmanden meddeler, at han vil forsøge at mægle mellem arbejdsmarkedets parter, men udtaler samtidig, at arbejdernes krav om nedsættelse af arbejdstiden og et generelt løntillæg måske vil gøre det umuligt at bilægge uoverensstemmelserne. Efter henstilling fra forligsmanden går hovedorganisationen ind på ikke at iværksætte strejke eller lockout før 3 dage efter, at mæglingen er erklæret for afsluttet.

Marts 1956

1. – Folketinget vedtager enstemmigt forslaget om foranstaltninger til støtte for privatbanerne; 6 (rf.) undlader at stemme.

Ved 1. behandling anbefales forslaget om videreførelse af mælkeordningen af ordførerne for s., r.v. og k. samt venstremanden Jens Chr. Christensen, medens ordførerne for v., k.f. og rf. ønsker ordningen afviklet.

2. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen og undervisningsminister Bomholt ankommer til Moskva, hvor de modtages af ministerpræsident Bulganin og udenrigsminister Molotov.

Folketinget vedtager enstemmigt forslaget om at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer vedrørende atomenergikommissionens beretning m. v.

Centralorganisationen af Metalarbejdere og Dansk Arbejdsmands Forbund nægter at følge forligsmandens *henstilling* om ikke at strejke, mens mæglingen står på. Forligsmanden *kræver* derfor i henhold til forligsmandsloven de af de to forbund varslede strejker udsat en uge.

3. – Handelsaftalen med Indonesien er forlænget indtil videre med en opsigelsesfrist på 9 måneder.

6. – Under det danske ministerbesøg i Moskva er der opnået enighed om at genoptage forhandlingerne om en ny vareudvekslingsaftale mellem Danmark og Sovjetunionen. Fra dansk side har man erklæret sig rede til at levere Sovjetunionen et tankskib eller, hvis dette viser sig at være umuligt, to hurtiggående fragtskibe. Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen udtaler efter afslutningen af forhandlingerne, at han på forhånd har gjort det klart at Danmark næppe vil være i stand til at imødekomme ønsket om levering af et tankskib.

Fra dansk side er der under forhandlingerne udtalt ønske om udrejsetilladelse for et par danske familier i Sovjetunionen, hvilket allerede er bevilget, og om frigivelse af danske fanger, hvilket vil blive taget under velvillig overvejelse; det samme gælder spørgsmålet om samarbejde m.h.t. redningsvæsen i Øster-

søen. De danske forhandlere har også rejst spørgsmålet om erstatning for beslaglagte tilgodehavender i de baltiske lande og fået tilsagn om villighed til videre forhandlinger.

På det kulturelle område er der bl. a. sluttet aftale om danske historikeres adgang til arkivstudier i Sovjetunionen, om oprettelse af lektorater og studiestipendier og om udveksling af litteratur.

På et spørgsmål af en russisk journalist udtaler stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at den danske regerings erklæring om stationering af allierede tropper i Danmark er fremsat i relation til et internt dansk problem, der kun kan behandles og afgøres i Danmark.

Folketinget vedtager enstemmigt forslaget om ændring i lov om økonomisk udligning mellem København, Frederiksberg og Gentofte.

Atomenergikommissionen ansætter professor, dr. phil. T. Bjerge, Danmarks tekniske Højskole, som administrativ leder af kommissionens forsøgsanlæg og professor, dr. phil. J. C. Jacobsen, Universitetets Institut for teoretisk Fysik, som forskningschef.

7. – Reuters chefkorrespondent i Moskva skriver, at diplomatiske iagttagere dèr er enige om, at statsminister H. C. Hansens danske delegation trak det længste strå i forhandlingerne med de sovjetrussiske ledere.

Højesteret er fra nu af delt i to afdelinger.

9. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten for skatteåret 1956–57. Efter forslaget slås de 4 skatter, den alm. indkomstskat til staten, værneskatten, tillægsindkomstskatten og indkomstskatten til den fælleskommunale udligningsfond, sammen til een skat, der udskrives efter to skalaer, en for forsørgere og en for ikke-forsørgere, medens statsindkomstskatterne hidtil er udskrevet efter en fælles skala for alle skatteydere, men således, at der er indrømmet skatteydere med skattepligtige indkomster under 12.000 kr. personlige fradrag gradueret efter indkomststørrelse, forsørgerstilling og bopæl. For formueskattens vedkommende foreslås en sammenlægning af skalaerne for formueskat til staten og til udligningsfonden, og at formuer under 30.000 skal være helt fritaget for formueskat (hidtil 20.000 kr. for statsskatten og 30.000 kr. for den fælleskommunale skat). Sammen med andre lempelser i formuebeskatningen anslås forhøjelsen af formueskattegrænsen at ville medføre et provenutab for 1956–57 på ca. 10 mill. kr.

Finansministeren fremsætter også forslag om børnetilskud med en ændret aftrapning af tilskudsbeløbene, hvilket dog ikke medfører nogen ændring i den samlede udgift, og indenrigsminister Carl Petersen fremsætter forslag om ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond, hvorefter fondens indtægtstab ved bortfaldet af den fælleskommunale indkomst- og formueskat skal dækkes ved overførelse af en del af statsskatternes provenu; størrelsen af de beløb, der skal overføres, skal fastsættes på de årlige bevillingslove.

10. – Finansminister Kampmann og direktøren for den islandske stats investeringsbank underskriver en aftale om et lån på 16 mill. kr. til finansiering af islandske indkøb i Danmark i forbindelse med anlæg af en cementfabrik i Island. De 16 mill. kr., der er en del af de amerikanske kronetilgodehavender for korn fra de amerikanske overskudslagre (se 15/11 1954), er i henhold til en aftale af 7. marts af U.S.A. udlånt til Danmark med henblik på viderelån til Island. Renter og afdrag skal af Island erlægges i dollars, medens Danmark kan viderebetale renter til U.S.A. i dollars eller kroner.

12. – Flyvevåbnets chef, generallojtnant Tage Andersen, gør rede for den sidste tids flyveulykker og udtaler, at Danmark, hvad ulykkestilfælde angår, ligger i den gode halvdel blandt NATO-landene.

Frederiksberg kommunalbestyrelse vedtager at udskrive skatten for 1956–57 med 95 pct. af grundbeløbet mod 100 pct. for 1955–56 og at forhøje taksterne for gas og elektricitet.

14. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen og undervisningsminister Bomholt vender hjem fra besøget i Sovjetunionen.

Nationalbankdirektør Svend Nielsen forelægger årsberetning og regnskab for repræsentantskabet. I beretningen advares mod den tendens, der gennem mange år har været til at

give befolkningens øjeblikkelige levefod og beskæftigelse forrangen for alle andre hensyn. Finanspolitikken må ikke svækkes, og der må vises moderation ved opstilling af indkomstkrav og krav til det offentliges indsats.

Folketinget forkaster det kommunistiske forslag til beslutning om foranstaltninger til forbedring af de værnepligtiges forhold med 113 stemmer mod 4 (k.); 6 (rf.) undlader at stemme.

16. – Forligsmanden, direktør Erik Dreyer, meddeler, at uoverensstemmelserne mellem de to hovedorganisationer er så store, at han må opgive videre mæglingsforsøg.

Statsminister H. C. Hansen tilkalder de to parters forhandlingsudvalg og henstiller indtrængende, men uden resultat, at forhandlingerne genoptages med det formål at nærme synspunkterne så meget til hinanden, at det bliver muligt for forligsmanden at stille mæglingsforslag.

Finansminister Kampmann fremsætter forslag til tillægsbevilling for 1955–56. Herefter bliver statens samlede indtægter på drifts- og anlægsbudgettet for indeværende finansår ca. 4691 mill. kr. og udgifterne ca. 4133 mill. kr.

Folketinget vedtager enstemmigt forslaget om ændringer i politi- og retskredsinddelingen. Forslaget medfører bl. a., at Nordre Birk deles i 3 og Søndre Birk i 5 retskredse. Spørgsmålet om politikredsordningen i Københavns omegn udskydes derimod til løsning senere. Tinget færdigbehandler også forslaget om ændringer i lov om præmiering af opsparing, der vedtages med 110 stemmer mod 6 (rf.).

Folketinget foretager 2. behandling af det af Ninn-Hansen (k.f.) fremsatte forslag om ændring i lov om tipning (se 22/11 1955), der vedtages i en ændret affattelse. Der er i udvalget opnået enighed om, at maksimalpræmien skal forhøjes fra 50.000 til 100.000 kr., og at bestemmelsen om, at ingen må tippe mere end 48 rækker, skal bortfalde.

17. – En række strejker, omfattende ca. 30.000 mand, træder i kraft ved arbejdstidens ophør, blandt andet en »gidselstrejke« overfor skibsværfterne m. fl. store virksomheder i jern- og metalindustrien og en chaufførstrejke i de store olieselskaber.

Statsminister H. C. Hansen henstiller til Dansk Typografforbund, at dagbladene og vigtige officielle publikationer undtages fra strejken i bogtrykfaget, der efter varslet skal træde i kraft den 20. marts. Repræsentanter for forbundet erklærer sig villige til at udsætte strejken til 24. marts og i mellemtiden drøfte spørgsmålet i forbundets kompetente forsamling.

Statsministeren henvender sig også til formanden for Sømændenes Forbund og henstiller, at den varslede strejke ikke kommer til at omfatte landbrugseksporten og forbindelserne til Bornholm og Grønland.

18. – Sømændenes Forbund vedtager på en generalforsamling at afvise statsministerens henstilling om at begrænse strejken, der træder i kraft den 19. marts. Søfyrbødernes Forbund indtager samme holdning.

Trafikministeriet har rettet henvendelse til Dansk Arbejdsmands Forbund om, at der trods chaufførstrejken i olieselskaberne må blive tilført DSB olie.

20. – Økonomi- og arbejdsminister Krag forelægger den økonomiske årsoversigt for folketinget.

Landbrugsminister Smørum fremsætter forslag om tillæg til lov om udlån til modernisering og rationalisering af erhvervsvirksomheder indenfor landbrug, gartneri og frugtavl. Forslaget åbner større muligheder for, at Marshall-lån kan blive stående i en ejendom ved ejerskifte, mod at udlånsrenten forhøjes fra 3½ til 5%.

Strejkerne omfatter nu ca. 60.000 mand.

I folketingsudvalget, der behandler forslaget om tvungen voldgift, foreslår de radikale medlemmer, at folketinget skal opfordre parterne i arbejdskonflikten til at genoptage overenskomstforhandlingerne under forligsmandens mægling, og at de, hvis mæglingen ikke fører til arbejdsfredens genoprettelse, enes om, at konflikten skal afgøres ved frivillig voldgift. De socialdemokratiske medlemmer erklærer, at de kan tiltræde en opfordring til nye forhandlinger, men ønsker at forelægge spørgsmålet om frivillig voldgift for folketingsgruppen. Venstre og konservative udtaler, at det er regeringens sag at tage initiativet. Da forslaget ikke får enstemmig tilslutning i udval-

get, erklærer de radikale, at de ikke på nuværende tidspunkt kan føre sagen frem i folketinget.

Dansk Arbejdsmands Forbund giver regeringen tilsagn om begrænset tilførsel af benzin og olie til Storebæltsoverfarten og til motordrevne tog. Postvæsenet får mulighed for at fortsætte i uændret omfang, og der gives tilsagn om en ordning, hvorefter læger, dyrlæger, jordmødre, sygeplejersker og invalider m. fl. kan få benzin til nødvendig kørsel.

19. – Partiet De uafhængige meddeler, at fhv. statsminister Knud Kristensen af private grunde har ønsket at træde tilbage som formand. Som ny formand er valgt dyrlæge J. Poulsen, Kjellerup. Knud Kristensen fortsætter som formand for det udvalg, der forhandler om samarbejde med det konservative folkeparti og venstre.

21. – Ved folketingets 2. behandling af forslaget om forhøjelse af tekstiltolden foreslår Harald Nielsen (v.) en dagsorden, hvorefter tinget nægter forslaget overgang til 3. behandling, og henstiller, at spørgsmålet om tøjskattens afvikling tages op til forhandling i det udvalg, der behandler loven om omsætningsafgifterne. Dagsordenen forkastes med 101 stemmer (s. og k.f.) mod 69 (v., rv., rf. og k.), medens 2 (Weikop (k.f.) og Thorkil Kristensen (v.)) undlader at stemme. Poul Møller (k.f.) foreslår en dagsorden, hvori tinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag om gradvis nedsættelse af tøjskatten i tiden fra 1. okt. 1956 til 31. marts 1957. Denne dagsorden forkastes med 75 stemmer (s. og Thorkil Kristensen) mod 28 (k.f.), medens 69 (v., r.v., rf. og k.) undlader at stemme. Toldforslagets overgang til 3. behandling vedtages med 101 stemmer (s. og k.f.) mod 69 (v., r.v., rf. og k.). Weikop undlader at stemme.

Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentantskab vedtager at erklære lockout fra 3. april. Lockoutvarslet er begrænset til de områder (entreprenør- og byggefagene, jern- og metalindustrien), hvor der allerede er iværksat strejker.

22. – Efter anmodning af statsminister H. C. Hansen indvilger formanden for Dansk Arbejdsgiverforening, direktør Ejnar Thorsen, og formanden for De samvirkende Fagforbund, Eiler Jensen, i at føre en samtale med forligsmanden, direktør Erik Dreyer. Samtalen vil finde sted den 26. marts.

Typografforbundet afslår at efterkomme statsminister H. C. Hansens henstilling om at undtage dagblade og vigtige officielle publikationer fra strejken i bogtrykfaget, der træder i kraft den 24. marts. Strejken omfatter ikke den socialdemokratiske og kommunistiske presse, der ikke er medlem af arbejdsgiverforeningen.

Folketingsmændene Poul Sørensen (k.f.) og Erik Eriksen (v.) opfordrer statsradiofonien til at lade de partier (v., k.f. og r.v.), hvis blade ikke kan udkomme under typografstrejken, få lejlighed til at udsende kommenterende stof i radioen.

Der føres forhandlinger mellem regeringen og Dansk Arbejdsmands Forbund om tilførsel af olie og benzin bl. a. til gartnerierne, hvis produktion står i fare for at ødelægges.

Folketinget foretager 3. behandling af forslaget om ændring i lov om tipning, der vedtages med 128 stemmer mod 13, medens 4 undlader at stemme. Forslaget om foranstaltninger mod olieforurening af havet og forslag om instruks for ombudsmanden vedtages enstemmigt.

23. – Finanslovforslaget for 1956–57 vedtages med 142 stemmer mod 8 (k.), medens 6 (rf.) undlader at stemme. Indtægterne på drifts- og anlægsbudgettet er opført med 4752 mill. kr., udgifterne med 4372 mill. kr. Overskuddet, 380 mill. kr., er 67 mill. kr. mindre end det oprindelig budgetterede. Beløbet til imødegåelse af forventede tillægsbevillinger er blevet nedsat fra 150 til 100 mill. kr., idet finansudvalget i april og maj vil søge at nå frem til besparelser på omkring 50 mill. kr. Forinden den endelige afstemning om finanslovforslaget forkastes en række radikale ændringsforslag om nedsættelse af de militære bevillinger med ca. 100 mill. kr. For ændringsforslagene stemmer r.v., k. og rf., imod s., v. og k.f. Forsvarsminister Rasmus Hansen udtaler under debatten, at medlemmerne af det nedsatte forsvarsudvalg vistnok alle har fået et indtryk af, at forudsætningerne for den gældende forsvarsordning på væsentlige punkter

er blevet ændret, men det er i øjeblikket vanskeligt at sige, hvilke konklusioner der kan drages heraf.

Folketinget færdigbehandler desuden forslaget om ændringer i arbejderbeskyttelseslovgivningen (unge menneskers søndagsarbejde i bagerier og konditorier og budtjeneste om søndagen), der vedtages mod kommunisternes stemmer, og forslaget om ratifikation af en international overenskomst vedrørende dannelsen af et europæisk selskab til fællesindkøb af jernbanemateriel, der vedtages enstemmigt, idet dog kommunisterne undlader at stemme.

Handelsminister Lis Groes oplyser i vareforsyningsudvalget, at afviklingen af deponeringsordningen for tekstilvarer, der er en forudsætning for forhøjelsen af tekstiltolden, begynder i løbet af en måneds tid.

Tekstilvarerne overføres til regional friliste, hvorved liberaliseringsprocenten stiger fra 78 til 85.

Dansk Arbejdsmands Forbund giver tilladelse til, at de 3 største mejerier i hovedstaden får benzin og olie til normal drift.

Havnearbejderne erklærer strejke fra 3. april. Der meldes om strejkeuroligheder i Esbjerg og andre havne.

Storebæltstrafikken har måttet indskrænkes stærkt på gr. af oliemangel. Statsbanerne udsender en nødkøreplan for påsketrafikken.

24. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om forhøjelse af tekstiltolden med 100 stemmer (s. og k.f.) mod 69 (v., r.v., rf. og k. samt den konservative Weikop). Forinden forkastes et af v. og r.v. stillet ændringsforslag om, at loven skal optages til revision senest ved udgangen af november måned 1957.

Forslaget om udskrivningslov for 1956–57 og de dermed i forbindelse stående forslag om børnetilskud og ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond vedtages enstemmigt ved 3. behandling.

Morgenbladene udkommer, men de ikkesocialdemokratiske eftermiddagsaviser standses af strejken med undtagelse af »Information«, der udsender en nødavis.

Ved landsrettens dom i Klaksvigsagen frifindes Viggo Joensen, der ved underretsdommen var idømt 6 måneders fængsel, og Fischer Heinesens straf nedsættes fra 1½ til 1 års fængsel.

25. – På de samvirkende Fagforbunds informationsmøde i Odense går formanden, Eiler Jensen, stærkt imod enhver tanke om politisk indgreb i arbejdskonflikten og understreger, at ingen skal regne med fagbevægelsens tilslutning til tvungen voldgift. Han gør sig til talsmand for importregulering i stedet for forbrugsbegrænsende foranstaltninger og for nationalbankens omdannelse til statsbank.

26. – Det meddeles, at forhandlingerne mellem hovedorganisationernes formænd og forligsmanden vil blive fortsat.

Ved en aftale mellem arbejdsmandsforbundet og Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavl sikres der de gartnerier, hvor olietilførsel er strengt nødvendig for at redde plantekulturer, et begrænset kvantum olie.

Radiorådet giver de i folketinget repræsenterede landsomfattende partier adgang til i en daglig udsendelse at fremsætte kommentarer til situationen. Erik Eriksen udtaler, at arbejdsmandsforbundets kontor er blevet det sted, hvorfra samfundet styres.

28. – Dansk Arbejdsmands Forbund frigiver tilførsel af olie til el-værkerne.

30. – Forligsmanden meddeler, at de to hovedorganisationers forretningsudvalg har erklæret sig villige til at anbefale et af ham skitseret mæglingsforslag. Svar skal afgives den 12. april, og forligsmanden henstiller indtrængende til de arbejderorganisationer, der har medlemmer i strejke, at suspendere strejken, mens afstemningen står på. Det er en forudsætning, at varslede lockouter og strejker ikke iværksættes før afstemningsresultatet foreligger.

Dansk Arbejdsmands Forbund varsler strejke på 120 større gårde fra den 11. april.

31. – Sømændenes Forbund afslår en opfordring fra amtmanden på Bornholm om at komme øen, der er underforsynet p. gr. af vinterens isvanskeligheder, til hjælp, og beslutter at fortsætte strejken.

De politiske kommentarer i radioen standses midlertidigt.